

STICHTING EERHERSTEL JOODSE BEGRAAFPLAATS ZEEBURG

JAARREKENING 2023

Boekjaar 1 januari 2023 – 31 december 2023

INHOUDSOPGAVE

ALGEMENE GEGEVENS.....	3
Bestuursverslag.....	4
Activa	8
Passiva	8
Eigen vermogen	8
RESULTAAT VAN BATEN EN LASTEN.....	9
Baten.....	9
Lasten.....	9
Resultaat	9
Grondslagen voor de financiële verslaggeving	10
Toelichting op de balans.....	11
Vermogen	11
Toelichting op het resultaat van baten en lasten	12
Baten.....	12
OVERIGE GEGEVENS.....	13
Samenstelling bestuur	13
Comité van Aanbeveling.....	13
Belastingen	13

ALGEMENE GEGEVENS

Statutaire naam:	Stichting Eerherstel Joodse Begraafplaats Zeeburg
(Handels)naam:	Eerherstel Zeeburg
Statutaire zetel:	Amsterdam
Postadres:	Postbus 7967, 1008 AD AMSTERDAM
Telefoon nr:	+31 (0)20 646 00 46
Website:	http://www.eerherstelzeeburg.nl/
e-mail adres:	info@eerherstelzeeburg.nl
Oprichtingsdatum:	28 november 2008
KvK nummer:	34318733

BESTUURSVERSLAG

Stichting Eerherstel Joodse Begraafplaats Zeeburg kan terugkijken op een productief jaar. De in 2019 opgerichte vrijwilligersgroep onder leiding van bestuurslid Hansje Galesloot vormde het hart van de herstelwerkzaamheden op het terrein. Maar dankzij subsidies kon daarnaast een deel van het opknappwerk worden uitbesteed. De lijn van werken heeft zich uitgekristalliseerd: enerzijds is er het groenonderhoud. Met name de riet- en braamvelden moeten geregeld worden gemaaid, waarbij echter het karakter van natuurgebied zoveel mogelijk wordt ontzien. Anderzijds is er het werk aan de zerken, die merendeels in de loop der tijd zijn omgevallen en met gras overgroeid. De vrijwilligersgroep onttrekt ze aan de vergetelheid, al zal dat slechts op een deel van het terrein mogelijk zijn; de opgave voor het hele terrein zou te groot zijn. Inmiddels zijn ruim 500 zerken zichtbaar, voor een beperkt deel omdat ze nog rechtop (of scheef) stonden, voor een veel groter deel dankzij restauratiewerkzaamheden waarbij ze weer opgegraven zijn.

In het najaar van 2023 en begin 2024 heeft de besteding plaatsgevonden van de € 25.000 die Stichting Eerherstel enkele jaren eerder ontving uit het fonds Joodse Erfpachttegoeden van de gemeente Amsterdam. De subsidie was bestemd voor het rechtopzetten en lijmen van zerken, waarbij een bestedingsperiode van drie jaar gold. Het grootste deel van die tijd ging op aan het wegmaaien van het overvloedige groen en het opgraven van zerken door de vrijwilligersgroep. Daarna pas kon de eigenlijke restauratie beginnen. In totaal zijn 58 zerken rechtopgezet en/of gelijmd, aanzienlijk meer dan de 20 zerken die we in de aanvraag hadden voorzien op basis van een eerdere restauratieronde. De meeropbrengst was te danken aan de vrijwilligersgroep die een goedkopere methode ontwikkelde. Het rechtopzetten van de zerken is deels gebeurd door de vrijwilligersgroep (met name kinderzerken die veel lichter zijn dan volwassenenzerken) en deels door Bambam Steenhouders.

Channa Kistemaker (vrijwilliger van de website Het Stenen Archief) en Bart Voorzanger (oud-vrijwilliger van Stichting Eerherstel) houden zich met bewonderenswaardige inzet en deskundigheid bezig met het samenstellen van een register van begravenen op Zeeburg. In de Tweede Wereldoorlog is ongeveer de helft van de administratie van Zeeburg verloren gegaan, zowel een deel van de begraafboeken met begraafverloven, als een deel van de banden met goedgekeurde grafschriften. Daarnaast waren de beschikbare bronnen weliswaar ontsloten door indexen – van Dave Verdooner, Bart Schuurman en Bart Voorzanger – maar voor genealogisch onderzoek was dan weer lastig dat dit aparte databases waren, ondergebracht op verschillende websites. Het doel was daarom de verschillende bestanden te combineren tot één register, en daarnaast om aanvullingen aan te brengen vanuit andere bronnen (met name op het terrein gevonden grafzerken). Dit werk, waaraan door deze beide vrijwilligers enorm

veel tijd is besteed in het verslagjaar, is in april 2024 tot een voorlopig resultaat gekomen (zie www.voorzanger.nl/registernieuweveld.html). Er wordt aan verder gewerkt.

Naast dit werk aan een register van begravenen houdt de vrijwilligersgroep zich bezig met het uitzoeken van ‘verhalen achter de zerken’. Elke door de vrijwilligersgroep opgegraven zerk wordt gefotografeerd, door Channa Kistemaker beschreven, vertaald uit het Hebreeuws/Jiddisch en voorzien van verwijzingen naar de aktes uit de burgerlijke stand. In veel gevallen komen persoonlijke details naar voren die het doorgeven waard zijn. Aan de hand van zulke details kan meer licht geworpen worden op de vooroorlogse geschiedenis van de joodse bevolkingsgroep in Amsterdam, die zo’n groot stempel op de stad heeft gedrukt. Het joodse erfgoed van voor de Shoa heeft een eigen betekenis, in aanvulling op de vele monumenten die herinneren aan de omgekomenen in de Tweede Wereldoorlog. Het ligt in de bedoeling deze verhalen, voorzien van sociologische duiding over kenmerkende aspecten van het joodse leven voor de oorlog, te publiceren op een nieuw te bouwen website, waarvoor subsidie verkregen is van het Cultuurfonds (voorheen Prins Bernhard Cultuurfonds).

De vrijwilligersgroep is inmiddels ruim dertig personen sterk. Twee dagen per week (woensdag en zondag) wordt in wisselende samenstelling gewerkt. De betrokkenheid van de vrijwilligers bij het wel en wee van het terrein is groot. Dat geldt niet alleen voor de natuur die we koesteren – het terrein is een unieke natuurparel binnen de Ring van Amsterdam, geregeld bezocht door insectendeskundigen, vogelspotters, paddenstoelenzoekers en andere ecologisch geïnteresseerden. Het gevoel van verbondenheid betreft minstens zozeer de zerken met hun verhalen, waarmee we de vooroorlogse joodse geschiedenis willen uitdragen die op dit terrein zo voelbaar is.

Begin 2023 kon een lang gekoesterde wens van de vrijwilligersgroep in vervulling gaan, dankzij subsidie: de realisatie van een toilet. Het terrein beschikt niet over aansluitingen op water en riolering, maar een droogtoilet bleek een adequate vorm. De vrijwilligersgroep heeft het bouwpakket in elkaar gezet en gebeitst.

Een andere al langer levende wens die in vervulling ging was de aanschaf van twee banken, vervaardigd van inheems hout. Veel bezoekers slaan vanaf deze banken het prachtige terrein gade. Vanwege het succes zijn begin 2024 nog twee banken gekocht. Het plaatsen van de banken is onderdeel van het streven om routes voor bezoekers aan te geven, dit moet in 2024 verder tot ontwikkeling komen.

Tegenslag was er ook. In januari 2023 werd de vrijwilligersgroep het slachtoffer van een akelige inbraak in de gereedschapskisten op het terrein. Al het elektrisch gereedschap werd gestolen, een schadepost van € 2.500. Dankzij een genereuze subsidie van het Fonds Betrekken bij Groen van Landschap Noord-Holland konden we deze ramp weer te boven komen. Een punt van zorg

is dat we niet de mogelijkheid hebben een container op het terrein te plaatsen waarin het gereedschap veiliger zou zijn. Het probleem is dat overal op het terrein graven zijn, tot in de verste uithoeken, waardoor een container altijd gedeeltelijk op graven zou staan. Een tweede probleem is dat het bestemmingsplan geen bebouwing toestaat en ook een container geldt als bebouwing. Deze situatie is vooralsnog niet oplosbaar.

Eind 2023 is de vervanging van de informatieborden bij de ingangen van de begraafplaats ter hand genomen. De teksten zijn verbleekt of door graffiti beschadigd, en de gepresenteerde informatie is deels verouderd. Van Fonds voor Oost, dat ons al vaker gunstig gestemd is geweest, ontvingen we hiervoor een subsidie. De realisatie vindt plaats in 2024.

Van november 2023 tot en met februari 2024 was het terrein te moerassig om er te kunnen lopen of werken. Het is dus vier maanden dicht geweest, terwijl de vrijwilligersgroep in eerdere jaren slechts een korte winterstop had. Een samenhang met het veranderende klimaat ligt voor de hand, al is wateroverlast altijd wel een issue geweest in dit laaggelegen veengebied (anderhalve meter lager dan de beide burens en de Valentijnkade; een kwetsbare situatie).

De gemeente en het waterschap zijn echter alert. Waternet, waarin deze beide instanties samenwerken op het grondgebied van de gemeente, heeft geconstateerd dat dijkversterking nodig is in de zone waarin de begraafplaats ligt. De dijkvakken in het Flevopark (aan de westkant van het Nieuwe Diep) en aan de Valentijnkade, vanaf Jeugdland tot aan de Kramatweg, zijn op termijn te laag. Zonder ingreep zou met name de begraafplaats stevig onder water komen te staan in regenrijke periodes. In samenspraak met belanghebbenden, waaronder Stichting Eerherstel en de Joodse Gemeente, werkt Waternet aan een plan voor ophoging. Na een inspraaktraject zal dit in 2025 of 2026 tot uitvoering komen. Waternet heeft toegezegd dat de ophoging die bij de muur van de begraafplaats nodig is (met name het rechtleggen van de weg), zich geheel zal afspelen aan de buitenzijde van de muur, zodat geen kindergraven aan de binnenzijde van de muur ontruimd hoeven te worden.

In het verslagjaar organiseerde Stichting Eerherstel weer zeven Open Dagen (waarvan er eentje moest worden afgelast vanwege de regen) met in totaal 18 rondleidingen. Het aantal deelnemers die zich van tevoren hadden opgegeven bedroeg 120, in de praktijk kwam de opkomst hoger uit door deelnemers die zich spontaan aansloten – met name mensen die geïnspireerd waren geraakt door de radiopraatjes die ons bestuurslid Ephraïm Goldstoft altijd aan het begin van elke Open Dag voor Radio Noord-Holland houdt. Voor de rondleidingen is een vaste groep van vijf deskundige gidsen beschikbaar. De reacties van deelnemers zijn onveranderlijk enthousiast: ‘nooit geweten dat dit hier was en ik woon notabene vlakbij’, ‘wat een verhalen kunnen jullie vertellen, heel inspirerend’, ‘wat een ongelooflijk mooi terrein, een verborgen parel’, ‘jullie doen belangrijk werk, complimenten!’.

Voorafgaand aan alle Open Dagen krijgen we assistentie van de gemeente Amsterdam bij het maaien van de bezoekerspaden. Stichting Eerherstel is zeer erkentelijk voor deze onmisbare steun. In dit verband kan worden opgemerkt dat de gemeente Amsterdam, met name de gebiedsmanager en de wijkagent van de Indische Buurt, ons altijd met raad en daad terzijde staan. De gemeente Amsterdam en stadsdeel Oost erkennen dit monument uit 1714 als een belangrijk onderdeel van het joodse erfgoed van de stad.

Dankzij het feit dat de vrijwilligersgroep ook zondags op het terrein werkt, kan de begraafplaats elke zondag worden opengesteld voor bezoekers van 10 tot 16 uur. De records uit de coronatijd evenaren we niet meer, maar nog steeds voorziet deze wekelijkse openstelling in een duidelijke behoefte. Honderden bezoekers laten jaarlijks de bijzondere sfeer van het terrein op zich inwerken. Er ontstaan gesprekjes tussen bezoekers en vrijwilligers, waardoor we ons werk kunnen uitleggen, en het leidt ook tot welkome bijdragen aan onze donatiepot.

Uit de donaties van particulieren en een jaarlijkse onderhoudsbijdrage van de Joodse Gemeente kan het werk van de vrijwilligersgroep bekostigd worden (de aanschaf van gereedschappen en andere faciliteiten, op personeel gebied zijn er geen kosten). Voor het restaureren van zerken is geen eigen budget beschikbaar, dit kan alleen plaatsvinden als extra subsidie is verworven. Maar in 2024 ligt nu eerst het accent op het vullen van een nieuwe website met verhalen en registers, en het uitzetten in het terrein van routes voor bezoekers langs zerken-met een-verhaal. Zo levert begraafplaats Zeeburg een bijdrage aan het levend houden van de geschiedenis van de vooroorlogse joodse bevolkingsgroep van Amsterdam. Omdat we niet vergeten wie zij waren.

Amsterdam, 19 april 2024

Het bestuur van Stichting Eerherstel Joodse Begraafplaats Zeeburg:

David Simon (voorzitter)

Gerben Post (secretaris)

Guy Soesan (penningmeester)

Ephraïm Goldstoff

Hansje Galesloot

Financieel verslag

BALANS

	31-12-2023	(EURO'S) 31-12-2022
ACTIVA		
VLOTTENDE ACTIVA		
Liquide middelen		
Kas	-	-
ABN · AMRO 40.25.70.022	811	486
ABN · AMRO 48.09.83.496	10.952	22.343
Totaal Liquide Middelen	11.763	22.829
Vorderingen		
Nog te ontvangen rente	-	-
Totaal Vorderingen	-	-
Totaal ACTIVA	11.763	22.829
PASSIVA		
KORTLOPENDE SCHULDEN		
Kortlopende schulden		
Vooruit ontvangen subsidie	-	-
Totaal Kortlopende Schulden	-	-
EIGEN VERMOGEN		
Kapitaal		
Vermogen	22.829	41.144
Resultaat Verslagjaar	11.066-	18.315-
Totaal Kapitaal	11.763	22.829
Totaal PASSIVA	11.763	22.829

RESULTAAT VAN BATEN EN LASTEN

			(EURO'S)	
			2023	2022
BATEN				
Schenkingen				
Subsidies	3.614		1.800	
Donaties	2.273		2.432	
Totaal Schenkingen		5.887		4.232
Financiële baten				
Rente	109		6	
Totaal financiële en baten		109		6
Subtotaal Baten		5.996		4.238
LASTEN				
Directe kosten				
Drukwerk mailing	-		-	
Advertentie kosten	-		-	
Activiteiten	-		-	
Park onderhoud	16.678		21.916	
Totaal Directe Kosten		16.678		21.916
Stichtingskosten				
Algemene kosten	70		331	
Totaal Stichtingskosten		70		331
Financiële lasten				
Bankkosten	315		306	
Totaal financiële en lasten		315		306
Subtotaal Lasten		17.063		22.553
RESULTAAT				
Resultaat Boekjaar		11.066-		18.315-

GRONDSLAGEN VOOR DE FINANCIËLE VERSLAGGEVING

ALGEMENE WAARDERINGSGRONDSLAG

De algemene grondslag voor de waardering van de activa en passiva, alsmede voor de bepaling van het resultaat, is de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Voor zover niet anders vermeld, worden activa en passiva opgenomen voor de nominale waarde.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

VORDERINGEN

De vorderingen worden opgenomen tegen nominale waarde, voor zover noodzakelijk onder aftrek van een voorziening voor het risico van oninbaarheid.

KORTLOPENDE SCHULDEN

De kortlopende schulden worden gewaardeerd op de nominale waarde.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

ALGEMEEN

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de netto-omzet en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen kosten. De kosten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderinggrondslagen.

Winsten worden verantwoord in het jaar waarin de omzet is gerealiseerd. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

De overige baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben.

TOELICHTING OP DE BALANS

VERMOGEN

Het vermogen is bestemd voor publicaties over, en ondersteuning bij het onderhoud van, de Joodse Begraafplaats Zeeburg. Tijdens Open Monumentendag worden activiteiten en excursies georganiseerd.

TOELICHTING OP HET RESULTAAT VAN BATEN EN LASTEN

2022

2021

BATEN

Ook dit jaar zijn wij weer bijgestaan in onze werkzaamheden door giften van particulieren en instellingen.

Subtotaal Particulieren en instellingen	2.432	2.432
Nederlands Israëlitische Hoofdsynagoge	1.800	1.800

OVERIGE GEGEVENS

SAMENSTELLING BESTUUR

D. Simon	Voorzitter
G. Post	Secretaris
G. Soesan	Penningmeester
E. Goldstoff	Bestuurslid
H. Galesloot	Bestuurslid

De bestuursleden ontvangen geen financiële vergoeding.

COMITÉ VAN AANBEVELING

Mw. S. Barend
Mw J. Belinfante
Rabbijn R. Evers
Mw. P. Kruseman
G. Mak

BELASTINGEN

In 2008 zijn wij door de belastingdienst aangemerkt als een ANBI instelling wat het donateurs mogelijk maakt giften op de aangifte inkomensbelasting in mindering te brengen.

De stichting is vrijgesteld van omzetbelasting, loonbelasting en vennootschapsbelasting.